

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

кафедра образотворчого мистецтва

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор

з науково-методичної та
навчальної роботи

_____ О.Б. Жильцов

“ _____ ” _____ 2015 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

АКАДЕМІЧНИЙ ЖИВОПИС

Напрямок підготовки 6.020205 Образотворче мистецтво*

1 курс.

Інститут мистецтв

2015 – 2016 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни „Академічний живопис” для
напрямку підготовки 6.020205 Образотворче мистецтво*, 1 курс.

Укладач:

викладач кафедри образотворчого мистецтва Київського
університету імені Бориса Грінченка
Жиров В.В.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва
Інституту мистецтв

Протокол від „___” _____ 2015 року № ___

Завідувач кафедри
образотворчого мистецтва _____ Ю. В. Романенкова

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	4
I. Опис навчальної дисципліни	6
II. Тематичний план навчальної дисципліни	7
III. Програма.....	9
IV. Навчально-методична карта дисципліни	20
V. Система поточного та підсумкового контролю	22
Рекомендована література	25

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча навчальна програма з дисципліни „Академічний живопис” є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який укладено кафедрою образотворчого мистецтва на основі освітньо-професійної програми підготовки студентів відповідно до навчального плану для галузі знань 0202 „Мистецтво” напряму підготовки 6.020205 „Образотворче мистецтво*” освітньо-кваліфікаційного рівня „Бакалавр” денної форми навчання.

Робочу навчальну програму укладено згідно з вимогами кредитно-модульної системи організації навчання. Програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати бакалавр відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритм вивчення навчального матеріалу дисципліни „Академічний живопис”, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

Під час занять студенти набувають ґрунтовних теоретичних знань та практичних вмінь з технології „Академічного живопису”, вивчають закони побудови живописного твору, технологічні особливості матеріалів.

Основні форми організації навчальної роботи – в аудиторії, за натурою, під контролем педагога, а також самостійно: за натурою, з пам’яті.

Курс „Академічний живопис” має практичне спрямування.

Мета курсу — професійна підготовка фахівця з високим рівнем художньої майстерності, обумовленої знанням технік, матеріалів, технології живопису і здатного до самостійного творчого вирішення завдань педагогічної образотворчої діяльності. Знання з „Академічного живопису” закріплюються в процесі виконання практичних робіт.

Завдання курсу:

- надати знання теоретичних основ дисципліни „Академічний живопис”;
- навчити практичних навичок роботи із застосуванням живописних технік;

Під час практичних занять та самостійної роботи, використовуючи набуті знання з „Академічного живопису”, студенти **набувають умінь та навичок:**

- виконувати з натури, по пам’яті та за уявою твори в живописних техніках;
- спираючись на знання з „Академічного живопису”, уміти вірно та виразно промодельовувати форму;
- використовуючи знання виразальних засобів „Академічного живопису”, виконувати самостійну роботу в різних видах та жанрах мистецтва;
- володіти науковою та мистецькою термінологією.

Програма передбачає послідовне вивчення матеріалу шляхом

виконання різних завдань з натури, що є важливою ланкою в опануванні предмета. Вивчення натури в процесі виконання живопису має будуватись на невід'ємному зв'язку всіх елементів зображувальної мови: композиції, тонових, пластичних, просторових, світлотіньових та кольорових співвідношень. Вся система навчання „Академічного живопису” повинна сприяти розвитку образного і абстрактного мислення студентів, вихованню творчого професіонала.

Вказані в програмі навчально-практичні завдання необхідно розглядати як обов'язковий мінімум. Залежно від рівня підготовки студентів можна змінювати тематику завдань, а також визначати кількість годин на вивчення кожної теми. При цьому важливо зберігати дидактичні засади навчання.

Основою викладання курсу є виконання академічних постановок з натури та короткочасних етюдів. Кожне наступне завдання ускладнюється методом послідовного засвоєння закономірностей системи навчання. Практичні завдання потрібно орієнтувати на розвиток творчих здібностей студентів у процесі цілеспрямованого засвоєння прийомів та способів зображення. Кожне наступне завдання ускладнюється відповідно рівню розвитку студентів.

Структура програми поєднує такі основні напрями діяльності:

- теоретичну підготовку з основ „Академічного живопису”;
- практичну роботу – навчальні завдання, короткочасні етюди;
- навчально-творчу діяльність в період виконання самостійних робіт.

Викладання „Академічного живопису” зобов'язує впроваджувати дидактичний принцип навчання, приділяти важливу увагу культурі навчання-пізнання й головного принципу дидактики художньої педагогіки – принципу наочного навчання.

В процесі навчання викладач повинен зосередити увагу студентів на вирішенні завдань програми, формуючи у них професійний і культурний рівень майбутнього фахівця.

Після завершення курсу навчання студент повинен:

- володіти знаннями та практичними навичками з предмета „Академічний живопис”;
- вміти застосовувати їх для втілення творчого задуму в художньо-образну структуру композиції;

Основною умовою засвоєння навчального матеріалу предмета є виконання повного обсягу практичних завдань, здійснення самостійної роботи студентів.

При складанні програми навчальних завдань за організаційну одиницю було взято 2 навчальні години (одна навчальна година дорівнює 40 хв.).

І. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ **„Академічний живопис”**

Найменування показників		Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни (денна форма навчання)	
1 семестр	2 семестр	Шифр та назва галузі знань 0202 Мистецтво Шифр та назва напряму підготовки	Нормативна	
Кількість кредитів, відповідних ECTS:			Рік підготовки: 1-й	
3,33	3,33		1 семестр	2 семестр
Змістових модулів:			Аудиторні заняття:	
2	2		76 год.	56 год.
Загальна кількість годин:		6.020205 Образотворче мистецтво* Освітньо-кваліфікаційний рівень Бакалавр	Практичні:	
120	120		76 год.	56 год.
Тижневих годин для денної форми навчання:			Самостійна робота:	
Аудиторних:			8 год.	56 год.
4	4		Модульний контроль:	
Самостійної роботи студентів:			6 год.	8 год.
			Семестровий контроль: 30 год.	
4			Підсумковий контроль:	
			екзамен	залік

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
		п	с.р.	м.к.	с.к.	
1 семестр.						
Змістовий модуль 1.						
Тема 1. Натюрморт з предметів, ясних по тону і формі (гризайль).	8	8				
Тема 2. Натюрморт з предметів, ясних за формою і кольором.	8	8				
Тема 3. Натюрморт з предметів, наближених за кольором: а) в теплій гамі; б) в холодній гаммі.	16	16				
Тема 4. Натюрморт з предметів, контрастних за кольором.	10	10				
Тема 5. Натюрморт з драперією.	10	10				
Тема 6. Етюд опудала птиці.	8	8				
Тема 7. Натюрморт з предметів, різних за матеріальністю.	16	16				
Разом за змістовим модулем 1.	76					
Змістовий модуль 2.						
Тема 1. Техніка акварелі. Короткострокові етюди нескладного натюрморту.	3		3			
Тема 2. Робота відношеннями. Короткострокові етюди нескладних натюрмортів, різних по колірному строю.	3		3			
Тема 3. Цілісність сприйняття і виділення головного. Короткостроковий етюд нескладного натюрморту.	2		2			
Разом за змістовим модулем 2.	8					
Усього годин у 1 семестрі:	120	76	8	6		30

Назви тем	Кількість годин				
	усього	у тому числі			
		п	с.р.	м.к.	с.к.
2 семестр.					
Змістовий модуль 3.					
Тема 1. Натюрморт з предметів, ясних за формою і тону (гризайль).	8	8			
Тема 2. Натюрморт з предметів, ясних за формою і кольором.	10	10			
Тема 3. Натюрморт з предметів, контрастних за кольором.	10	10			
Тема 4. Натюрморт з великих предметів побуту.	14	14			
Тема 5. Натюрморт з предметів побуту, різних за матеріальності.	14	14			
Разом за змістовим модулем 3.	56				
Змістовий модуль 4.					
Тема 1. Натюрморт з предметів, зближених за кольором: а) в теплій гамі; б) в холодній гаммі.			56		
Разом за змістовим модулем 4.	56				
Усього годин у 2 семестрі:	120	56	56	8	

ІІІ. ПРОГРАМА

1 СЕМЕСТР

Завдання 1 семестру виконуються в техніці акварелі. Акварель належить до числа лесіруючих фарб і є найбільш зручним матеріалом на початковій стадії навчання живопису. Акварель швидко сохне, портативна, порівняно дешева.

Навчальні завдання виконуються в основному методом багат шарової акварелі. Це дозволяє заливками, шар за шаром, набирати тон і колір в етюді, поступово вибудовуючи форму предметів і простір, уточнюючи колірне рішення. Прозорість акварелі дозволяє лесірувально узагальнювати деталі. Таке поступове побудова зображення припускає вдумливе вивчення законів побудови кольором форми в середовищі і в просторі.

Основною метою семестру є розвиток професійного сприйняття кольору в живописному середовищі, в просторі, вміння бачити цілісно, створювати об'єм кольором, передавати загальний тоновий і колірний стан натури.

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

Тема 1.

Натюрморт з предметів, ясних по тону і формі (гризайль). (8 год.)

Розмір: формат А-2.

Матеріал: папір, акварель.

Слово „гризайль” походить від французького слова gris, тобто сірий, і означає одноколірний живопис. З виконання гризайлі в навчанні живопису, як правило, починається вивчення нового матеріалу, великих розділів програми. Спрощеність рішення в цих завданнях (так як колірні завдання опускаються) дозволяє більш повно зосередитися на новій темі. Завдання, які ставляться в гризайлі, це побудова зображення засобами тону, вивчення в першу чергу форми або нової живописної техніки. Гризайль допомагає виробити відповідальне ставлення до тону, до тонального рішення етюду.

У даному етюді потрібно виліпити форму предметів, враховуючи розподіл світла на їх поверхні. Ясним повинно бути просторове рішення етюду. Важливо передати різну тональність предметів і їх матеріальність.

Для виконання гризайлі важливий вірний підбір кольору. Зазвичай використовують коричневі, теплі чорні, чорно-коричневі кольори, тобто

кольори теплих відтінків, близькі до чорного. Обраний колір повинен бути досить щільним по тону, щоб була можливість передавати щільні тони натури.

Перш ніж починати писати, треба визначити загальну тональність постановки, самий темний і найсвітліший тони. Треба пам'ятати про те, що в живопису майже ніколи не використовується гранично чорна фарба; важливо зберігати загальну тональну прозорість етюд.

Треба постійно порівнювати між собою близькі по тону поверхні, визначаючи, яка з них світліше, яка темніше і наскільки. Виявляючи форму предметів, більш детально опрацьовують їх освітленні поверхні, тіні беруть загально. Завершуючи роботу, перевіряють, щоб в етюді не було двох однакових самих світлих або двох однакових самих темних тонів.

Література: 1, 2, 4, 6, 9, 13.

Тема 2.

Натюрморт з предметів, ясних за формою і кольором. (8 год.)

Розмір: формат А-2.

Матеріал: папір, акварель.

Основне завдання, яке ставиться в цьому етюді, це уважне ліплення форми предметів кольором. Колір предметів повинен передаватися з урахуванням впливу рефлексів, контрастів, кольору освітлення.

У першій прописці треба узагальнено намітити форму предметів. Виявити їх конструкцію, порівнюючи між собою колірні відтінки основних площин і напрямків форми. Особливо уважно треба стежити за зміною кольору на поворотах форм, на кордоні форм; важливо бачити колірний вплив предметів один на одного. У подальшій прописці потрібно переконливо виліпити форму предметів, передати їх матеріальність, зберігши цілісність етюд.

Щоб розвинути цільне сприйняття, слід прагнути до того, щоб вся зображувальна площа під час роботи була у полі зору. Потрібно бачити натуру і етюд в цілому, весь „Колірний букет” відразу.

Перед кожним тривалим завданням по живопису слід виконувати короткостроковий етюд-ескіз. Такі етюди-ескізи не повинні виглядати як маленькі закінчені картини. У них не потрібна детальна проробка, а потрібен пошук композиційного і колористичного рішення майбутньої живописної роботи. Етюди-ескізи важливі тим, що формують творче, мислення, вміння розуміти колористичний стрій натурної постановки.

Література: 1, 2, 4, 6, 9, 13.

Тема 3.

Натюрморт з предметів, наближених за кольором: а) в теплій гамі; б) в холодній гаммі. (16 год.)

Розмір: формат А-2.

Матеріал: папір, акварель.

Виконуються два етюди: натюрморт в теплій гамі і натюрморт в холодній гамі. У кожному етюді потрібно виявити відмінності між наближеними кольорами предметів. Треба писати складними кольорами, складаючи їх з тепло-холодних відтінків: в теплому кольорі необхідно бачити холодні відтінки, в холодному – теплі. Колористичне рішення етюдів має бути різним.

Завдання сприяє розвитку колірної сприйняття. У першу чергу на зіставленні наближених кольорів розвивається здатність визначати характеристики будь-якого кольору, вловлювати найменші їх зміни.

При цьому незалежно від колориту в етюді повинні бути вірно передані натурні колірні відносини між предметами.

Література: 1, 2, 4, 6, 9, 13.

Тема 4.

Натюрморт з предметів, контрастних за кольором. (10 год.)

Розмір: формат А-2.

Матеріал: папір, акварель.

Основне завдання етюдів це зуміти об'єднати насичені, контрастні кольори предметів в єдиний і гармонійний колорит. Переконалівість, виразність етюдів багато в чому будуть залежати від вміння визначити, який предмет є найбільш насиченим за кольором, який найбільш контрастний до оточення. На основі цього слід домогтися підпорядкування головним елементам зображення елементів другорядних. Яскраві кольорові плями предметів не повинні випадати із загального мальовничого середовища натюрморту. Потрібно пам'ятати, що освітлені поверхні предметів об'єднаних загальним колірним відтінком світла, тіньові поверхні – загальним колірним відтінком оточення.

Важливу роль у створенні колористичної єдності грають рефлексії. Кольоровий вплив предметів один на одного утворює їх колірний взаємозв'язок. Колір кожного предмету натюрморту повинен бути присутнім в кольорі інших його предметів.

Література: 1, 2, 4, 6, 9, 13.

Тема 5.
Натюрморт з драперією. (10 год.)

Розмір: формат А-2.

Матеріал: папір, акварель.

Драпіровка в даному натюрморті являється головним предметом, що вимагає найбільшої уваги. Зазвичай постановка ставиться з одноколірною драперією, світлою і ненасиченою за кольором. Світлотінь в цьому випадку добре прочитується, що необхідно для вивчення форми складок.

Драпіровку, як правило, розташовують таким чином, щоб вона виходила з глибини натюрморту на передній план. Тому її потрібно трактувати підкреслено просторово. Форму основних складок слід виліпити уважно і переконливо, підкресливши різницю між планами.

В етюді важливо правильно взяти кольорові відносини освітленої та тіньової частин драперії. Проаналізувати, який колір має освітлення, в якому ступені воно впливає на зміну предметного кольору драперії.

Включений в натюрморт предмет (або предмети) не повинні заважати сприйняттю складок, а повинні підкреслювати композиційний центр натюрморту і його передній план. Треба пам'ятати про завдання досягнення цілісності зображення. Для цього в першу чергу слід відмовитись від складок дрібних, що заважають ясному сприйняттю етюду, малозначні складки треба підпорядкувати головним.

Етюди і малюнки одноколірних драпіровок сприяють розвитку вміння бачити пластичні властивості складок, красоти їх форми.

Література: 1, 2, 4, 6, 9, 13.

Тема 6.
Етюд опудала птиці. (8 год.)

Розмір: формат А-2.

Матеріал: папір, акварель.

Завдання вправи це накопичення майстерності в передачі форми, кольору та матеріальності. Опудало птиці пишуть на спокійному за кольором фоні. Потрібно передати характер птиці. Мається на увазі і загальний характер форми, і характер забарвлення, будова оперення. При цьому важливо, щоб фактура і структура оперення птиці не спотворювали об'єм і не руйнували форму. Плями, смуги окраса повинні „лежати” на формі та підпорядковуватись світлотіні.

Література: 1, 2, 4, 6, 9, 13.

Тема 7.**Натюрморт з предметів, різних за матеріальністю. (16 год.)****Розмір: формат А-2.****Матеріал: папір, акварель.**

Завдання виконати етюд більш складного натюрмрту із предметів, різних за матеріальністю. Етюд повинен продемонструвати комплекс отриманих знань за 1 семестр: поняття про колорит, тепло-холодності кольорів, вплив кольорів один на одного, цілісності зображення, побудова простору в етюді.

Етюд також повинен демонструвати володіння технікою акварелі. Важливо зберегти прозорість акварелі, не перевантажити етюд шарами фарби. Важливо і вміло використовувати прийоми роботи аквареллю. Завершуючи роботу, потрібно узагальнити етюд і переконатися, що він сприймається цільна і просторово, головне ясно виділено, значення і сила кожного елемента знаходяться у відповідності.

Література: 1, 2, 4, 6, 9, 13.**ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ****ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.****Тема 1.****Техніка акварелі.****Короткострокові етюди нескладного натюрмрту. (3 год.)****Розмір: формат А-3.****Матеріал: папір, акварель.**

Перш ніж приступити до практичної роботі будь якими фарбами, потрібно вивчити їх властивості, специфіку даної техніки, методи і прийоми ведення роботи.

Завдання полягає у виконанні двох короткострокових етюдів нескладних натюрмртів з предметів, ясних за формою і кольором. У етюдах необхідно передати колірний стій натюрмртів, виліпити форму предметів кольором з урахуванням умов середовища, освітлення та розташування у просторі.

Етюди пишуться із застосуванням різних прийомів. Один етюд

виконується заливками по сухому паперу, інший по вологому. Робота повинна вестися відразу з виявленням форми предметів. Етюд „по вологому” можна доопрацювати по сухій поверхні для уточнення відносин і більш уважного ліплення форми. Кожен колір потрібно зіставлять з відтінків, передаючи тепло-холодність колірних поверхонь і їх вплив одне на одного.

Література: 1, 2, 4, 6, 9, 13.

Тема 2.

Робота відношеннями. Короткострокові етюди нескладних натюрмортів, різних по колірному строю. (3 год.)

Розмір: формат А-3.

Матеріал: папір, акварель.

Метою вправи є постановка ока до роботи відносинами. При цьому необхідно навчитися визначати і передавати в етюді колірний стрій натурної постановки. Виконуються два короткострокові етюди нескладних натюрмортів, підкреслено різних за колірним строєм. Наприклад, колірної стрій натюрмарту може бути щільним і насиченим, а може бути світлим і мало насиченим, може бути контрастним або наближеним.

У етюдах потрібно точно передати колірний стрій обох натюрмортів, виявити в кожному натюрморті відношення предметів між собою. Ліплення форми предметів в цій вправі не є важливим завданням, на сам перед виступає завдання силуетного рішення постановки. Силуети повинні ясно читатися, кожен пляму потрібно вірно взяти по колірному відтінку, світлості і насиченості.

Література: 1, 2, 4, 6, 9, 13.

Тема 3.

**Цілісність сприйняття і виділення головного.
Короткостроковий етюд нескладного натюрмарту. (2 год.)**

Розмір: формат А-3.

Матеріал: папір, акварель.

Головне завдання, що стоїть при виконанні етюдy, це свідома побудова зображення на основі розуміння принципів цілого сприйняття натури та виділення головного.

Пристапуючи до роботи над етюдом, треба визначити, який предмет

(або зв'язка предметів) є головним, за рахунок чого він виділяється. Прописуючи предмети, намагатися відразу передати ступінь їх активності, так би мовити, „посадити на місце”. Завершуючи етюд, уважно перевірить, як зображені предмети беруть участь у побудові цілого, як другорядні предмети підпорядковані головному.

Література: 1, 2, 4, 6, 9, 13.

2 семестр

2 семестр відводиться на освоєння техніки олійного живопису, знайомство з її технологією, матеріалами, інструментами, організацією палітри, прийомами роботи.

Програма передбачає виконання завдань, які в цілому повторюють теми 1 семестру, задачі при цьому ускладнюються незначно. Це дозволяє зосередитися на вивченні техніки живопису маслом і подальшому розвитку сприйняття кольору предметів у конкретних умовах освітлення, середовища і простору.

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3.

Тема 1.

Натюрморт з предметів, ясних за формою і тону (гризайль). (8 год.)

Розмір: А-2.

Матеріал: полотно, олія

На заняттях з „Академічного живопису” студентам належить практично освоїти технологію ведення роботи маслом і технічні прийоми, що використовують в олійному живопису.

Для виконання гризайлі використовують щільні по тону фарби теплих відтінків. Перед тим як приступити до роботи на полотні, потрібно виконати попередній етюд невеликого розміру. Такий етюд буде корисний не тільки для знаходження формату та композиційного рішення, а й для першого знайомства з технікою роботи пастозним мазком в олійному живопису. Головним завданням є ліплення форми предметів, виявлення тональних відносин між ними. При цьому важливо правильно визначити тональний діапазон постановки. Біле, якщо таке є в натюрморті, не повинно «випадати» із середовища, занадто різко виділяючись, то ж стосується і відблисків. Для перевірки тональних відношень активно використовуйте

прийом споглядання на натуру примруженими очима.

Дуже корисно виконати кілька етюдів гризайлю самостійно. Пишіть прості натюрморти різної тональності, з різним тональним діапазоном. Предмети підбирайте різні за тоном і матеріальністю, освітлення повинне добре виявляти їх форму.

Література: 1, 3, 5, 8, 11, 15.

Тема 2.

Натюрморт з предметів, ясних за формою і кольором. (10 год.)

Розмір: А-2.

Матеріал: полотно, олія.

В етюді ставиться задача – виліпити кольором форму предметів з урахуванням впливу на них середовища і розташування їх у просторі.

Виконуючи цей етюд, студенти на практиці знайомиться з принципом розміщення фарб на палітрі та з використанням підмальовки в олійному живопису.

Обов'язково треба написати невеликий попередній етюд. Передати у ньому великі відносини і колірний взаємозв'язок предметів постановки.

Тривалий етюд необхідно написати з підмальовкою. До підмальовки треба віднести відповідально. Виконуючи пастозний пропис, навчайтесь використовувати підмальовку. Місцями зберігайте його в тінях, місцями зберігайте його просвітчастим з під криючого шару фарби. Звичайно, таке використання підмальовки можливо лише в тому випадку, якщо він буде точний.

Працюючи над ліпленням форми предметів, складайте колір їх поверхонь зі складних тепло-холодних відтінків, враховуйте вплив освітлення на колір предметів, їх колірний вплив один на одного.

Завершуючи роботу, перевірте цілісність вашого етюду, проаналізуйте сприйняття всіх його елементів, просторове рішення.

Література: 1, 3, 5, 8, 11, 15.

Тема 3.

Натюрморт з предметів, контрастних за кольором. (10 год.)

Розмір: А-2.

Матеріал: полотно, олія.

Завдання даного натюрмарту відоме за аналогічним завданням минулого семестру. Поряд з їх виконанням треба приділити особливу увагу

послідовному веденню етюдів (обов'язково з підмальовкою) і подальшого освоєння технічних прийомів олійного живопису.

Техніка олійного живопису дозволяє не поспішаючи і вдумливо вивчати колірну будову натури, дає можливість виправляти, уточнювати і переробляти написане, домагаючись потрібного співзвуччя кольорів.

Живописцю необхідно вміти усвідомлено вибудовувати колірне рішення своїх етюдів. Для цього спочатку потрібно навчитися бачити колористичний лад натурної постановки як ціле, як систему, розуміти, які кольори є ключовими, які виконують допоміжні функції і якого роду. Наприклад, якісь кольори в постановці переважають кількісно або на них будується колірний контраст. Інші кольори можуть доповнювати і збагачувати колір основного колористичного акорду, підкреслювати або пом'якшувати той чи інший елемент постановки, посилювати чи послаблювати просторове рішення. При організації колористичного ладу етюдів потрібно визначати, як розвиваються в ньому окремі колірні «теми», наприклад «тема синього кольору» або «тема жовтого кольору», як вони взаємодіють і впливають один на одного. Більше того, живописець повинен уявляти, що зміниться в колористичній системі постановки, якщо який-небудь колір прибрати з неї, або додати в неї, або замінити один колір на інший.

Ясне бачення колористичного ладу натури дозволяє писати полотно цілком, всі його елементи одночасно. Часто живописці воліють писати, починаючи з поєднання кольорів, що визначають колористичний лад постановки.

Література: 1, 3, 5, 8, 11, 15.

Тема 4.

Натюрморт з великих предметів побуту. (14 год.)

Розмір: А-1.

Матеріал: полотно, олія.

Виконання цього завдання особливо потребує вміння працювати широко. Спочатку необхідно правильно вирішити великі відношення, потім поступово переходити до проробки деталей. Визначення відносин, як і завжди, слід починати з знаходження в постановці самого світлого, самого темного, самого насиченого кольору, порівнюючи потім з цими кольорами інші кольори.

Враховуючи великі розміри предметів, потрібно акцентувати просторове рішення натюрморту.

Уважно поставтеся до знаходження формату полотна і композиції етюдів. Щоб предмети в етюді не казались дрібними, натюрморт з великих

предметів побуту пишеться на полотні більш великого розміру – до 80 см по більшій стороні.

Література: 1, 3, 5, 8, 11, 15.

Тема 5.

Натюрморт з предметів побуту, різних за матеріальності. (14 год.)

Розмір: А-1.

Матеріал: полотно, олія.

Контрольне завдання, що вимагає застосування всіх знань, отриманих на 1 курсі. В етюді повинні бути вирішені такі завдання: грамотна композиція, точний малюнок, ліплення форми предметів кольором при ясних великих відносинах, передача простору і матеріальності.

Необхідно продемонструвати вміння послідовно вірно вести роботу над етюдом, дотримуючись технології олійного живопису. Виявляючи матеріальність предметів, треба пам'ятати про цільне сприйняття.

Завершуючи роботу, треба максимально передати початкове враження від натури, переконайтеся у виразності композиційного центру, колористичного та пластичного рішення етюду.

Література: 1, 3, 5, 8, 11, 15.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

Тема 1.

Натюрморт з предметів, зближених за кольором:

а) в теплій гамі; б) в холодній гаммі. (56 год.)

Розмір: А-2.

Матеріал: полотно, олія.

Головним завданням при виконанні етюду натюрмарту з предметів, зближених за кольором, є виявлення колірних відмінностей між предметами. При написанні предметів потрібно враховувати колірний вплив на них оточення і освітлення; важливо виявляти тепло-холодність поверхні предметів.

Етюди можна написати, застосувавши імприматуру або колірну підкладку. Кольорові і тоновані ґрунти добре підходять для виконання

етюдів в наближеній гамі. Вони допоможуть відчувати і писати предмети в середовищі, домагатися в етюдах колористичної єдності.

Важливим є знаходження точного кольору імприматури, що максимально розкриває загальний колористичний лад натюрморту. Надалі, з огляду на характер постановок і поставлену художню задачу, ви зможете самостійно обирати, як вести роботу – з підмальовком або імприматурою.

Література: 1, 3, 5, 8, 11, 15.

IV. Навчально-методична карта дисципліни „Академічний живопис”

1 семестр

1 семестр разом 120 год. з них: практичні заняття – 76 год., самостійна робота – 8 год., МК – 6 год., семестровий контроль – 30 год.

Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2
Практичні заняття	Самостійна робота
Тема 1. Натюрморт з предметів, ясних по тону і формі (гризайль). 44 б.	Тема 1. Техніка акварелі. Короткострокові етюди нескладного натюрморту. 5 б.
Тема 2. Натюрморт з предметів, ясних за формою і кольором. 44 б.	Тема 2. Робота відношеннями. Короткострокові етюди нескладних натюрмортів, різних по колірному строю. 5 б.
Тема 3. Натюрморт з предметів, наближених за кольором: а) в теплій гамі; б) в холодній гамі. 88 б.	Тема 3. Цілісність сприйняття і виділення головного. Короткостроковий етюд нескладного натюрморту. 5 б.
Тема 4. Натюрморт з предметів, контрастних за кольором. 55 б.	
Тема 5. Натюрморт з драперією. 55 б.	
Тема 6. Етюд опудала птиці. 44 б.	
Тема 7. Натюрморт з предметів, різних за матеріальністю. 88 б.	
Разом – 418 б.	Разом – 15 б.
МК (перегляд – 1 б., 7 тем ЗМ 1. по 3 б. за кожну тему = 21 б., 3 теми ЗМ 2. по 1 б. за кожну тему = 3 б.) – 25 б.	
Разом – 458 б. (коефіцієнт визначення успішності – 7,63)	
Екзамен (7 тем ЗМ 1. по 4 б. за кожну тему = 28 б., 3 теми ЗМ 2. по 4 б. за кожну тему = 12 б.) – 40 б.	
наприклад: 458 балів : 7,63 = 60 б. + 40 б.(екзамен) = 100 б. А за шкалою ECTS	

2 семестр

2 семестр разом 120 год. з них: практичні заняття – 56 год., самостійна робота – 56 год., МК – 8 год.

Змістовий модуль 3	Змістовий модуль 4
Практичні заняття	Самостійна робота
Тема 1. Натюрморт з предметів, ясних за формою і тону (гризайль). 44 б. Тема 2. Натюрморт з предметів, ясних за формою і кольором. 55 б. Тема 3. Натюрморт з предметів, контрастних за кольором. 55 б. Тема 4. Натюрморт з великих предметів побуту. 77 б. Тема 5. Натюрморт з предметів побуту, різних за матеріальності. 77 б.	Тема 1. Натюрморт з предметів, зближених за кольором: а) в теплій гамі. 5 б. б) в холодній гамі. 5 б.
Разом – 308 б.	Разом – 10 б.
МК (перегляд – 1 б., 5 тем ЗМ 1. по 1 б. за кожен тему = 5 б., 3 теми ЗМ 2. по 10 б. за кожен тему = 20 б.) – 25 б.	
Разом – 343 б.	
коефіцієнт визначення успішності – 3,43; наприклад: 343 балів : 3,43 = 100 б. А за шкалою ECTS	
Залік	

V. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення бакалаврів із дисципліни „Академічний рисунок” оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов’язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100 (із застосуванням визначеного коефіцієнта).

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти дисципліни (п. IV). Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у 4-бальну шкалу та шкалу ECTS подано у таблицях.

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

1 семестр			
Вид діяльності	Макс. кількість балів	Одиниць	Всього
Відвідування практичних занять	1	38	38
Робота на практичному занятті	10	38	380
Самостійна робота	5	3	15
МК (перегляд)	25	1	25
Підсумковий рейтинговий бал			458
Екзамен			40
коефіцієнт визначення успішності – 7,63; наприклад: $458 \text{ балів} : 7,63 = 60 \text{ б.} + 40 \text{ б. (екзамен)} = 100 \text{ б.}$ А за шкалою ECTS			
2 семестр			
Вид діяльності	Макс. кількість балів	Одиниць	Всього
Відвідування практичних занять	1	28	28
Робота на практичному занятті	10	28	280
Самостійна робота	5	2	10
МК (перегляд)	25	1	25
Підсумковий рейтинговий бал			343
коефіцієнт визначення успішності – 3,43; наприклад: $343 \text{ балів} : 3,43 = 100 \text{ б.}$ А за шкалою ECTS			

наприклад: $458 \text{ балів} : 7,63 = 60 \text{ б.} + 40 \text{ б. (екзамен)} = 100 \text{ б. А за шкалою ECTS}$

Порядок переведення рейтингових показників успішності у оцінки ECTS

Підсумкова кількість балів (max – 100)	Оцінка за 4-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
1 – 34	«незадовільно» (з обов'язковим повторним курсом)	F
35 – 59	«незадовільно» (з можливістю повторного складання)	FX
60 – 68	«задовільно»	E
69 – 74	«задовільно»	D
75 – 81	«добре»	C
82 – 89	«добре»	B
90 – 100	«відмінно»	A

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Академическое обучение изобразительному искусству / Шаров В.С. — М.: Эксмо, 2013. — 648 с.: ил.
2. Акварельная живопись / Кальнинг А. К. — М.: Искусство, 1968.
3. Беда Г. В. Живопись. М.: Просвещение, 1986.
4. Беда Г. В. Основы изобразительной грамоты. М.: Просвещение, 1981.
5. Бесчастнов Н. П., Кулаков В. Я. и др. Живопись. М.: Владос, 2007.
6. Волков Н. Н. Цвет в живописи. М.: Искусство, 1965.
7. Голубева О. Л. Основы композиции. М.: Искусство, 2004.
8. Иогансон Б. В. Молодым художникам о живописи. М.: Издательство Академии художеств СССР, 1959.
9. Кальнинг А. К. Акварельная живопись. М.: Искусство, 1968.
10. Кирцер Ю. М. Рисунок и живопись. М.: Академия, 2000.
11. Техника живописи / Киплик Д. И. — М.: «Сварог и К», 2002. — 357 с.
12. Унковский А. А. Живопись. Вопросы колорита. М.: Просвещение, 1980.
13. Школа изобразительного искусства. М.: Изобразительное искусство, 1986. Т. 1—3.
14. Шорохов Е. В. Основы композиции. М.: Просвещение, 1979.
15. Яшухин А. П. Живопись. М.: Просвещение, 1985.